

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Augusztus' 16dikán, 1822.

Francia Ország.

A' la Rochellei öszveesküdtek ellen intézett vád-levélben, a' Gen. Berton rubrikája alatt a' többek között ezek olvastának: „A' mostani öszveesküvés, mint többször említénk, a' Szabadságvadászók', vagy Carbonárik' munkája, és ezek csupán műszerei vagy Agensei azon Factionnak, mellynek fészke és mindenféle igazgató Biztossága Párizsban van. Ezen Biztosság az Agensekkel, az Agensek pedig egymással egybekötésbe teszik magokat ollyan kettévágott czédulák által, mellyeknek egyik fele azoknak a' kezekben van, kiknek magokat kinyilatkoztatni, a' parancsolatokat megvinni, vagy tőlök újabb rendeléseket venni akarnak. Grandmenil p.o. azt valja, hogy illy czédulák által ismertette meg magát de la Fayette, Foy, Benjamin-Constant, és Lafitte Urakkal; illy czédulák segítségével végeztek a' la-Rochellei öszveesküdtek a' Párizsból jött 's la Rochelle' vidékén lappangtatott Biztosokkal; illy czédulák voltak Bertonnál is, midőn elfogattatott; illyeneket találtak Alixnál is.“ — A' Grandmenil' rubrikája alatt e' mondatik: „Grandmenil több ízben fordult meg Párizsban. Beszédéből kijött, hogy Lafitte, Benjamin-Constant, Foy és la Fayette Deputátus Uraknak bémutatattván, Carbonari-czédulák által ismertette meg magát; hogy egyenkint, de mindnyájokkal együtt is beszéllett, sőt Marquis de la

Fayette térítette meg az ő úti költségét; hogy a' nevezett Urak rendelést tettek ő általa azon támadás' kivitele iránt is, mellynek Saumurben kellett volna kiütni. Ha ezen szándék szerencsésen elszült volna, a' Fő-városban is hasonló támadás ütött volna ki, mellyre minden készültek eleve megtétettek. Ezen támadásnak a' volt célja, hogy a' Királyt trónusától megfoszszák, familiáját pedig kézre kerítsék. Ki fog tetszeni a' törvényes vitátsokból, hogy ki ellen, és ki előtt beszélgett Grandmenil. Ezenkívül bé van bizonyítva az is, hogy a' vádoltatott személy, a' múlt esztendőben Május' havában, Marquis de la Fayette-nek bémutatta az új öszveesküvés' egyik fő fő Ágensét; és hogy ugyan azon alkalmatossággal, illy szavakkal vált meg a' Marquis Grandmeniltől: Rajta bátran édes Grandmenilem! Grandmenil, ezen útja után Bertont visszavitte Saumur vidékére, 's Berton kinek első vétkes tette után már szaguldoztak, egészen az ő gondja alá bízta magát.

A' vád-levélnek ezen helyei, a' követek Kamarájának ezen hónap' első napján tartatott gyűlésében, igen indultatos czivódásokra adtak alkalmatosságot. Nevezetesen először Benjamin-Constant Ur, 's ő utána Lafitte, Foy és la Fayette Urak tüzesen kikeltek a' Királyi Fő Prokátor ellen, hogy a' vádlevélbe illy rágalmakat iktatott, és erősen sürgették a' dolog' megvizsgáltatását. A' Miniszterek azt felelték, hogy a' Királyi

Fő Prokátor nem hagyhatta - ki a vád-leveleiből, a tanúknak, vagy éppen magoknak a bévádoltatott személyeknek vallomásait: hanem azoknak igaz vagy hamis volta a per folyamatja alatt örlődik - ki. Ezen lármás gyűlést így írja le a Gazette de France f. h. 3-dikán.

Bal oldal: Ti koholjátok az öszveesküvéseket, hogy a trónust és uralkodást megbuktassátok, hogy magatok feljebb emelkedhesetek: és még is minket kiáltotok az öszveesküvés' szerzőjinek.

Jobb oldal: Az imitt amott fegyverben öszvetóduló támadók, kik a Királyság' és Constitutzió vesztéte törnek, mind titeket hiabálnak a pártütés fejeinek és titeket jelelnek - ki a felállítandó provisoriai Igazgatószeék' tagjainak.

Bal oldal: Nema' támadás helyein kell mi utánunk nyomozgatni. Mi azt kívánjuk, hogy itt a Kamara' gyűlésében vizsgáltsék - meg a mi viseletünk.

Jobb oldal: Mi nem vagyunk vizsgálódó Bírák.

Bal oldal: (nagy méreggel) Vizsgáljanak meg! vizsgáljanak meg beennünket! Itt tegyék fel a vádat ellenünk!

Ministerium: Rendén kell menni a törvénynek. Mi nem teszünk - fel vádat ellenetek, hanem ha a törvény rendes útján kijött dolgok. . . .

Bal oldal: (remültében s bosszankodásában elhalaványodva) Nem mertek!

Ministerium: (nyúgott vérrel) Merjék!

Az Allgemeine Zeitungnak egyik Párizsi levelezője újabban így ír: A Budget' felvételekor indúlatos szóváltásba elegyedek a különböző értelmű tagok. Még nincs eldűtve a Budget: de azért oly vak-

merőségre vetemedett Gilbert des Voisins Úr, hogy beszédét, a Királyi uralkodást igen sértő hasonlítással kezdte. Bonaparte alatt, úgymond, noha tiz esztendeig folyt a háború, csupa öröm volt hallani a nemzetnek az elibe terjesztett Budgetet; a Király alatt, noha hét esztendőök óta békesség van, terhes költségeket tesznek elibe. — Hát nem tudja Gilbert des Voisins Úr, ő, ki a Bonaparte igazgatásának egyik ismeretes műszere, ki a 100 napi országlás alatt a Pairek' Kamarájának Elölülője volt, nem tudja mondani, hogy a Bonaparte Budgetjei személyvesztések voltak, hogy senki sem hánytá - vetette meg azokat, hogy minden ember ellene voksolt magában, és hogy igen gyakran a költségek feljegyzése után, tüstént bevették a jövedelmét? Nem tudja, hogy a mint Villele Úr igen helyesen mondá, hogy azért kéntelen a nemzetet terhelni a Király, hogy azon hadi költségeket fizetgesse, mellyek a 100 napi országlás gyümölcsei és a Bonaparte nagyjait s minden ő hozzá szítókat fizethessen? Miként van, hogy nem állott fel senki a jobb oldalról, hogy a Gilbert des Voisins Úr botránkoztató beszédét, egynéhány igen együgyű szavakkal tüstént öszvezúzta volna? . . . Az idegeneket megint emlegettek a Foy' oldalán. Ez azt teszi, hogy a Communosok, Descamisadosok, Radicalisok, Carbonarik, Teutonisták, Hetaeristák, nálunk nem idegenek; idegenek ellenben s azoknak is maradnak minden nem revoluziós Francziák, valamint minden külföldiek, kik a régi rendtartásokhoz és törvényes Igazgatószeékjekhez ragaszkodnak; az most a tónus, hogy mind ezen idegeneket s nem idegeneket úgy ismertesse az ember a néppel, mint annak ellenségeit. S gyűlöli e Generalis Foy az idegeneket? Avagy la Fayette, d' Argenon

és Bignon Urak, nem elébb kínáltak meg a' Franczia koronával egy idegent, mint egy Bourbont?

A' Szent Székhez kinevezett Követ Herczeg Laval-Montmorency Aug. 15. napján St. Cloudban búcsúvevő audientzián volt a' Királynál.

Brasilia és Portugallia.

Constitutionalis Regens Herczeg s Brasilia Országának örökös Oltalmazója titulus alatt adatott be a' Koronaherczeg elibe egy előterjesztés a' Rio de Janeiroi Senátus' s szövetséges tartományainak nevekben, melyben arra kéretik ö Királyi Herczagsége, hogy a' Brasiliai tartományoknak egy fő gyűlését hívná-össze Rio de Janeiroba, melyben a' tartományoknak, az új Egyházi Megyék választói által nevezetett száz Deputatusai viselnék a' tartományok képét. Ezek tanácskoznának osztán a' közönséges ülésben mind azon feltételek felett, melyeknél fogva Brasilia Portugalliával egyesülve maradhatna; ezek vizsgálnák meg továbbá hogy valyon az a' Constitutio, mely felett a' Lisbonai Cortesek mostanában tanácskoznak, alkalmaztatható e minden tekintethen Brasiliára, ha nem, micsoda javításokat s változásokat kell abban elfogadtatása előtt Brasiliára nézve tenni. A' feljebb említett fő gyűlés azonnal elkezdhesse munkálódásait, mihelyt a' szövetséges Deputatusoknak egy harmad része Rio de Janeiroba megérkezik. A' gyűlés írásban jelentse egyesülését a' Lisbonai Corteseknek, s a' mennyire csak lehetséges azon legyen, hogy Brasilia s Portugallia egyesülését fentarthassa. A' Koronaherczeg így felelt: „Ismerem a' Rioi nép' kívánságát, s mihely a' többi tartományoknak kívánságokról, azoknak Kamaráik vagy Prohátoraik által bizonyossá

lehetek, haladék nélkül teljesitem ezen nagy, termékeny és gazdag Királyságnak kívánságait.“ — Május' 23d. jelenté D. Francesco Xavier Ferreira a' Rio-Grandeai tartomány' Deputatusa, hogy a' Senatus' előterjesztését tökéletesen helybehagyja s maga is a' mellé áll.

Spanyol Ország.

A' Spanyol szélekről érkezett hírek szerint másodszer ment Júl. 22d. Quesada Aoizbe, hol 1000 inget s 100 pár lábbelit szerzett-össze. Ejjelre kelve Roncal felé vonult seregeivel, s Júl. 23d. mikor a' Constitutzióok Aoizba berukkoltak, ő Espozban volt.

A' Hemter nevű Amerikai Fregát, Kapitány Davis vezérlése alatt 23 napi útja után a' Sz. Sebestyeni kikötőben lehányta vasmacskáit. Általa több Amerikai újságok érkeztek, melyek közt, Philadelphiából Jún. 28dikáról következő közölteik: „Vévén a' Mexicói Congresszus azt a' jelentést, hogy a' Spanyol Igazgatóság nem hagyta helybe a' Cordovai egyezést, kinyilatkoztatta, hogy a' szép szerint való egységhez többé nincs reménység, s az anya-országtól való elszakadást s a' függetlenséget kihirdettette. A' Királyi Spanyol auctoritás iránt tartozó hűség alól mindenek feloldoztattak, s a' Főnek választása Yturbidéro esett. Még az erről szóló actának köz hírré tétele előtt hadat izent Királyi Generális Revilla a' függetleneknek, s St. Jean Dullnából minden Europaiaknak, különösen pedig a' capitulált seregeknek azon parancsolatot adta, hogy fognának fegyvert a' Királyi hatalom' védelmére, mely parancsolatnak engedelmeskedtek is néhány tartományok, s kerekedtek egyes Insurrectiók; hanem végre csakugyan a' függetlenek győzedelmeskedtek; s a' köz csendesség helyre áll.

lott. Az egyesült Státusokhoz rövid időn Biztos küldetik, 's míg az elindulna, a Philadelphiiában tartózkodó Cortes Obersternek adattak meghatalmazások.

A m é r i k a.

Egy Limai magános levél Febr. 8d. ezeket jelenti: „A Protector, Generális St. Martin Febr. 7d. Calacából Guayaquilba evezett, hogy ott Generalis Bolívrallal öszvejöjjon. A mi hadakozásra fordítható seregünk áll 4500 rendes katonasághól, mellyhez járúl a Chili tartományabeli Szabadító-sereg, 2000 emberrel; Truxilloban és Piurában lehet mintegy 1500 ember. Az ellenségnek van Jaaja tartományban 2700 embere, ugyan annyi Arequippában, a szomszéd városokban és Felső-Peruban, 6—700 embere a Potosi, la Pazi és Cochahambai őrizeteken. Aprilisben támadjuk meg az ellenséget. Úgy mondják, hogy Caüterac, Laserna, Ramirez és Valdez meghasonlottak volna egymás között. A Protector' elútazását az egész tartomány fájlalja; de azonban minden jól megyen a Protector fő Biztosá Marquis Torretagle alatt, kinek minden tisztségek engedelmességet esküdtek. Pascoban egynéhány igen gazdag arany-erekre találtak. Hogy itten fő jussát tartja Generális St. Martin, az a Chili tartomány Fő Kormányozója helybehagyásával történt.

Török Birodalom.

Corfuból Júl. 24, 27, és 29dik napjairól következő tudósítások érkeztek: Júl. 6d. az Artai Basa Placca mellett azon seregekre bukkant, mellyeket Kapitány Marco Bozzari 's vele egyesült két Görög Tisztek Isco és Tashir vezérlettek, 's a mellyek valami 3500 emberből állottak. Heves csatázás után, mellyben mind két részről egyenlő volt a veszteség, de a Basa lova alóla ellövetett 's bútyora elvétellett, az Insurgensek nagy

sietséggel visszavonúltak a Pettai hérczes erős állásokba. (Artától két mértföldre) Placcanak megvétele után minden akadály nélkül eljuthatott a Basa Artába, hól további hadi munkáihoz készülget.

Az Insurgensek Pettánál sok sánczokat készítetttek, 's két tábornok formáltak, mellyeknek egyikét Helleninek, másikat Phillellennek nevezték. Az utóbbiban voltak Generális Normann alatt a Németek 's más önvállalkozottak 280an, két ágyúval és sok bagázsiával.

Júl. 16d. mind a két tábornok megtámadták három osztályban a Törökök. Darab ideig hathatósan oltalmaztattak a sánczok, 's a Török részéről nagy volt a veszteség. De csak hamar olly dühösen nyomultak elő az Albaniaiak, hogy minden ellentállásnak vége szakadt. Egyedül Imin Aga, egy ifjú Albaniai vezér 7 sánczot vett be osztályával, de halálos sebet kapott, 's más nap megholt Artában.

A Törökök elsőben a Phillellenekre ütöttek, kiken vitéz ellentállások után is egy óra alatt erőt vettek. 280 ember közül 150 maradt; Generális Normann 's Fő-Hadnagy Gubernati mintegy 70 emberrel a Comletti bércekre vettek magokat; a többiek elfogattak, Artába vittettek 's ott a városnak különböző helyein kivégeztettek.

Aug. 14d. Bécsben, a Státuspa-pirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 81 5/32; Ugyan az 2 1/2 pCmal 40 17/32; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. —; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. Phen 99 7/8; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 forintért Conv. Pénzben 100; Bécs Városi Banko Obligáziók 2 1/2 pCtmal 37 3/4; 100 forint C. Pénz 249 7/8 for. V. Cz. ban. — 1. Bank-Aktzia 841 9/10 f. C. P.

Magyar Ország.

Pesten a' Magyar Királyi Ügyek Directorágánál illy változások történtek: A' Királyi Táblához Assessorrá nevezett T. T. Visontai Kovács József Úr helyett Vice-Directorrá lett Tek. Nyéki Németh Imre Úr, a' ki ugyan ezen Királyi Ügyek' Igazgatásánál sok esztendőig első Fiscalis volt. Tek. Róth József Úr a' Törvényeknek Doctora, a' Kir. Magyar Universitásánál a' Törvényes Karnak Tagja és Dékánja, T. N. Fejér és Komárom Vármegyék Tábla-Birája, ki eddig az első Fiscalisok közzül való volt, ezen hivatalról lemondván, a' Mélt. Gróf Károlyi Familia jussainak Directorává lett. Tek. Hunkár Antal Úr a' Leopold Császári jeles Rendnek Vitéze, T. N. Veszprém Vármegyének Tábla-Birája, Királyi Fiscalisi tisztét letette. Végre Tek. Örményesi és Karansebesi Fiáth Péter Úr, T. N. Fejér és Veszprém Vármegyéknek Tábla-Birája, a' Királyi Ügyek igazgatásához tiszteletbeli Királyi Fiscalissá neveztetett.

Répcze-Mellyékéről. „A' kárteknony bodza kiírthatásmódja iránt, ezen Levelek' legközelebbi Darabjában feltett kérdésre, Referens, nagy tapasztalású Gazdának régecskébb Levelekben írva hagyott utmutatásaikból, sieti közölni a' követezendőket. Van egy bizonyos napja az esztendőnek, mellyen akár élőfa, hasaszt, rehettye, akár más ártalmas 's igen tenyésző csemete, ha gyökerében megvagdaltatik, bizonyosnál bizonyosabban elszáradni kénytelen. Ez a' megbecsülhetetlen nap: Abdon és Szenezs Mártirok napja, melly esik Július 30dikán. Akár eke által vettessék ki a' bodza is, akár gyökerében úgy vagdaltassék meg: az mindegy.

— De mivel ez nap minekutána már folyó esztendőre nézve elmúlt: kijelelek még négy hátralévő napokat, mellyekben a' kiirtandó gyomok körül tett fáradsága a' Magyar Gazdának hasonlóképen foganatos. Van a' Canicula Csillagnak bizonyos napja, mely Magdolna-naptól Bertalanig, forró hévsége által állatoknak, növényeknek felettebb ártalmas. Nevezet szerint Augusztusnak 16, 17, 18, és 19. napjai azok, mellyekben ha a' Gazda szántást, kapállást, hányást, ásást, vagy akár minémű irtást teszen, megnyeri fáradsága után azt, hogy rétjeiről és földjeiről a' bodza, szőlejéből a' siska, lapányairól a' bogáncskóro (szamárdudva), káka, gyékény, sás valósággal 's örökre kivesszenek. De jól meg kell jegyezni, hogy az ezen napokon előveendő munkát is mindenkor csak dél-előtti 11 órától fogva délutáni másfél óráig lehet haszonnal folytatni.

Szüretelési-Készület.

Különbféle Ujságlevelek 's a' Magyar Kurir' mult Félésztetendei LI Számja is jelenték azon Készületnek hasznos voltát, mellyre Hummel Károly Úr, Bécsben a' Leopold-városban a' Dianna-fördő Köz-birtokosa Cs. K. kirekesztő Privilegiumot nyert. Szükség mindazáltal róla környüllállásosabban értekezni 's a' nagyérdemű Közönséget, a' szüret úgy is közelgetvén, annak minden hasznai iránt figyelmetessé tenni.

Eddig egész Európában kevés különbséggel csaknem mindenütt egyformán ment végbe a' szüret. Némely nemesebb borok' készítésében, valamivel több vigyázattal éltek a' gazdák: de mindenkor elvesztette a' bor két becses tulajdonságát, úgy mint erejét, és fűszeres jó illatját (aroma), mellynek a' szénsavannyal való forrás közben szükségesképen el kellett repülni, 's

utóbbinak veszedelmes gőze számtalan szerencsétlenségeket okozott. Az ezen fontos tárgy körül fáradozó legnagyobb Chemikusok is igen keveset hátrítottak el azon rendkívül való veszteségből, melyet a bor minden egyéb forrasi szokot italok, mennyiségekre, s minéműségekre nézve szenvednek. De végre feltalálták a' mult esztendőekben Franciaországban a' rég' óhajtott eszközt, a' mellyel tett szerencsés próbák, minden szőlős és boros gazdákat, eléggé ösztönözhetnek a' vele való élésre. A' készüllet igen együgyű s kevés költségbe kerül; kevés gondosságot kíván s bajlódást nem szerez, a' honnan akár ki is bánhat vele, s mindenféle szüretelésekben is használható. Két darabból áll, úgymint egy sisakfedélből és az azt körül övedző, s felibe emelkedő hűtö-edényből. Ezen egy egészet formáló két darabot a' kádra, vagy a' hordó szájára kell tenni. Különösen reá kell vigyázni, hogy a' kád felibe menő fedél (mellyet egy a' kád oldalán körül-szegezett abroncsra úgy kell helyhetni, hogy a' fedél felett a' kád felső széléig egy hüvelyknyi köz maradjon) tökéletesen oda illjen, és a' szélei, s minden legkissebb hasadékok gipszel, mésszel vagy agyaggal szorgosan betapasztassanak; s a' tapaszt meg kell olykor nedvesíteni, hogy meg ne repedezzen. A' készülletnek a' hordóba vagy kádba belé eresztendő nyakát is jól oda kell tapasztani. E' nélkül haszontalan minden mesterkedés.

Sem a' kádat szedett szőlővel, sem a' hordót mustal nem kell egészen megtölteni: hanem 50—60 akós kádban 10—12; 80 akósban 13—14; 100 és több akósban 15—16 hüvelyknyit kell hagyni a' kád' széléig, a' hordóban is igen ennyi forma ürességet kell hagyni.

Ha a' készüllet fel van a' kádra vagy hordóra téve, fris vízzel tele kell tölteni

a' hűtőedényt s azon pillantathán elkezdődik a' forrás. Ezen bánásimódnak az a' haszna, hogy a' mustól elzárja a' külső levegőt, és hogy a' bornak minden erejét ugyan azon edényben megsűriti. A' szénsavany, melly a' mustból kifejtődésekor, minden éltető és balsamos gőzöket illatokat magához ragad, nem csáphatván ki ezen Készületeken kívül, a' sisakfedélben kavarog. A' szénsavany nehezebb lévén a' gőzöknél, elválk tőlök, s egy nagy, e' végre a' sisakfedelen kinyúló csőn által, a' kádon vagy hordón lévő vízzel megtöltött edénybe száll alá. Ellenben a' gőz a' sisakfedél felső oldalát elborítja, s ott megsűrittetik a' hideg által, mellyet a' körülvevő víz okoz, s cseppekben szivárog-vissza a' kádba vagy hordóba. E' szerint a' feleslegvaló szénsavany elrepül, a' nélkül, hogy a' mustnak vagy erejét vagy jó illatját magával elragadná. Ezen felyül még az a' haszna is van ezen Készületnek, hogy mivel egészen szabad forrást nem enged, annyi szénsavany marad a' borban, a' menyi erejének, tisztá színének és tartósságának nevelésére elég-séges.

Ezen bánás által a' külső levegőnek behatása elhárítottván, nem lehet félni, hogy oly savanyúsága legyen a' bornak, a' melyet eddig a' gyakran igen hideg ősi levegő a' must' felső színének adott, honnan az mindenütt elterjedett a' borban; de továbbá az a' haszon is megvan, hogy ha szinte egyéb foglalatosságok nem engednék is meg, hogy mindjárt levétesse ezen Készület a' kádról vagy hordóról, mihelyt kiforrott a' bor: az illy késedelem, nem hogy ártana valamit, hanem inkább mind' jobbá, mind tisztábbá teszi a' bort.

A' Készületet a' szőlő érettségéhez, az atmosphaera grádusaihoz képest 20—

30 napig kell fentartani; 's elébb levenni káros. A' hűtőedény' alján lévő csap. fordító megmutatja mikor van vége a' forrásnak. A' sisakfedélbe belőlről egy csepegő van 's abba szívárog a' megsűrített gőz, melyből naponkint lehet próbául eresztetni. Ezen nedvesség az első napokban ízetlen víz, de naponkint javúl és szaporodik, mikor pedig a' forrás végéhez közelget, fűszeres ízt kap 's mennyiségéből veszt. Minthogy a' hűtőedényben lévő víz, a' borforrás által szünetlen melegedő sisakfedéllel öszvefűggésben van; szükség változtatni a' vizet mihelyt frissességéből veszt valamit. A' hűtőedényből alól kinyúló cső a' víz könnyebb kifolyására szolgál. A' régi víz kibocsáttatván; a' sisakfedél felső részéről hirtelen le kell dörgölni valami borostával a' reá ülepedett salakot, mely megvastagodván, a' víz hidegségének behatását akadályoztatná, és tüstént fris vizet kell tölteni a' hűtő edénybe.

Ha ezen munka végbement, igen hasznos a' Készületet egészen a' bor' lehűzése' idejéig fenbagyni; 's akkor le kell eresztetni a' vizet is azon kis edényből, melybe a' cső megyen, hogy annál könnyebben folyon a' bor.

A' Készület' hasznai.

Több esztendei hiteles próbatételek bizonyítják, hogy ezen szüretelési készüllet, a' véle való bánásra fordított gond' kissébb vagy nagyobb voltához képest 10—15 proCentel szaporítja a' bort, és akó-ját 4—5 V. Cz. forinttal neveli.

Bizonyos továbbá, hogy a' mennyiségre nézve 12 o/o többet adott borból, a' lecsepegtetéskor 9 1/2 o/o több és erősebb grádusú pálinka készült; mint a' közönséges módon szűrt borokból. Azon kádakról kerültörkölyből is, melyekre a' Ké-

szület feltétetett 40 proCentel több pálinka készült, mint közönségesen szokott. Ha valaki ezen különbféle hasznokat felszámítja 's gondolóra veszi, mely csekély ezen készüllet' árra, meg fog győződni, hogy a' szőlős gazdák, kik ennek hasznát kívánják venni, első esztendei nyereségek' negyedrészt sem adják érte.

Feltévé, hogy a' borosgazdának 60 akója termett, 's a' készüllet' használásából származott szaporodást legszűkebben 10 o/o számítván: 6 akóval szaporodott a' termés. Akóját általjában 20 forintra becsülvén, 6 akóért bevesz 120 forintot. Ide vévén a' bor' jobb voltát, mellynél fogva minden akóért többet adnak 4 forintal, 66 akóért béveszen . . . . . 264 —

A' Készület' árát levonván; . . . . . 384 —
 az első esztendei nyereség teszen . . . . . 264 —

a' honnan kitetszik, hogy azontúl az esztendőnkint való tiszta és bizonyos nyereség teszen . . . . . 384 Ft VCz. hozzá tudván még ehez a' pálinkából béjövő nagyobb hasznat is.

Ha a' Báró Schack 's más földes Urak' észrevételei szerint az új tárgya (melly Dungharnsalz neve alatt, a' Lineán kívül Hernhalsnál készítették, 's itt Bécsben Wolzeil Utszában Nro 785 a' 3d. emeletben árultatik) a' szőlő-tökét hamarább termővé, 's a' szőlő-szemeket teljesebbé teszi: méltán lehet a' gazdaság' ezen fontos ágának gyarapodását reményleni.

1821. Decemberben a' serrel is próbákat tettek, 's azokból világosan kitetszett, hogy a' ser is mintegy 5—6 proCenttel szaporodott, a' borhoz közelébb járóvá, jobban öszveállóvá és kedvesebb ízűvé lett. És hogy annál bizonyosabb le-

hessen' az ember az ilyen sernek jobb voltáról, egynéhány butellia sert, 40 — 60 — végre 80 grádustryi melegségig felforraltak, mellyek közzül egyik ezen készülét segítségével; másik a' közönséges módon főzött serrel töltetett-meg. Az elébb említett egy hónap mulva is megtartotta a' maga édességét és jó illatját, az utóbbi pedig megsavanyodott.

Hummel Károly Úr nem tartja szükségesnek, hogy a' borszürés' módjaival járó kedvetlenség' előadásába mélyen belé ereszkedjen. Különbféle környülállások hozták-bé a' közönséges szürés módját. 'S főképpen pedig a' forrásra nézve ártalmas hidegtől való félelem kényszeríti a' szőlősgazdát, hogy a' szőlőt üstént kipréseltesse, 's a' mustot hordókra töltsé; szükség lévén azonban levegőt bocsátani a' musthoz, hogy megforhasson, a' bor igen sokat vesz a' maga erejéből és kedves ízéből.

Mély belátású gazdák sok módot kerestettek, hogy kellene úgy befedezni a' kádat, hogy a' bor jóságára annyira megkivántató szénsavany benmaradjon? De ezen módok részszerint hasznavehetetlenek, részszerint elégtelenek voltak.

Minekelőtte a' kihirdetett. Készület megismertetett volna, némely érdemes Chemicusok a' szivárvány-csöt ajánlották. Már most pedig magok megismerik, hogy ezen mód hijános, a' mennyiben a' bor tulajdonságát meg nem őrzi, söt a' must' egész becses szeszével megtölt szénsavany a' vizes edénybe leszáll. Ezen veszteség annyival inkább szembetűnő, hogy a' kád vagy hordó a' külső levegőnek nincs kité-

ve 's így a' forrás annál erősebb. Ezen szüretelési készülét' hasznai könnyen felvehetők, és érdemes gazdák által megismertettek. Mellyre nézve az Ausztriai Monarchia' javáért óhajtani kell, hogy a' tehetős szőlő birtokosok, és minden közhasznú felfedezések' előmozdítóji, igyekeznének ezen újonan talált fontos készülétet közönségesen szokásba vétenni. Hummel Károly Úr maga részéről szívesen óhajtja, hogy vélek olly egyezésre léphessen, melly mind a' két fél' érdekszűjének megfeleljen 's a' hasznos találmányt annál közönségesebbé tehesse.

Elegyes Dolgok.

A' Masoviai Vajdasághan él egy hajdan Prusszus szolgálatban katonáskodott Jabkowsky Fridrik nevű 138 esztendő ember. Túl volt a' száz esztendőn mikor egy 50 esztendő özvegyet elvett 's mindketten a' legjobb egésséggel bírnak.

Az Orosz Akademiának 's Theátrum-Igazgatásnak ajánlására, 's Császár Ő Felségének engedelmé mellett, Petersburgban Júl. 22d. egy Játék adatott-elő, mellynek jövedelmé, a' mostanában ott megholt Színjátzó Dimitrewskynek állítandó Emlekre van szánva.

Az Alsó Ménusi Kerületben igen elszaporodván a' mezei egerek; a' Baváriai Uralkodószerék megtiltotta, hogy a' szabad vadászat' jussával bírók, további Kir. rendelésig ne merjék a' rókákat, vadmacskákat, baglyokat, esókákat, hollókat, varjakat, és ölyveket lövöldözni.